

HULP VOOR MENSEN OP DE ARMOEDEGRENS

Zo'n 8 procent van de huishoudens in Nederland leeft volgens het CBS op of onder het sociaal minimum. De Cliëntenraad UWV Limburg helpt deze groep in hun regio door ze te wijzen op speciale regelingen.

‘WEINIG MENSEN ZIJN OP HOOGTE VAN MINIMA- REGLINGEN’

Roland de Groot
Vice-voorzitter Cliëntenraad
UWV Limburg

Als geen ander weet hij hoe het is om aan de zijlijn te staan. Of zoals hij het zelf zegt: in een ‘zinkend schuitje’ te zitten. In zijn mid-twintiger jaren kende Roland de Groot (40) de nodige fysieke tegenslag waardoor hij zelf klant van UWV werd. Een moeilijke fase volgde, waarin hij geen raad wist met zichzelf en zijn financiële situatie.

‘Mijn huidige drijfveer is in die zware periode ontstaan’, legt De Groot uit. ‘Ik wil mensen die afhankelijk zijn van een arbeidsongeschiktheidsuitkering en weinig te besteden hebben, heel graag helpen.’ De Groot sloot zich 15 jaar geleden aan als vrijwilliger bij het Platform Sociale Zekerheid, een organisatie die mensen adviseert over uitkeringen, begeleidingsmogelijkhe-

den en bezwaarprocedures. Daarna werd hij lid van de Cliëntenraad van UWV Limburg. Daar bleef hij net zo lang lobbyen bij de gemeente Venlo en UWV, totdat er een pilot kwam, waarbij klanten van UWV actief worden gewezen op voorzieningen en regelingen.

‘De pilot in Limburg is ontstaan na een aantal overleggen met de gemeente en UWV. Heel simpel: UWV stuurt mensen die op het sociale minimum zitten een brief met de strekking: ‘U kunt ook bij deze instanties aankloppen voor extra voorzieningen.’ Die brief is ontstaan uit een minima-document dat ik heb samengesteld. Mochten mensen het niet begrijpen of hebben ze vragen, dan wordt verwezen naar mijn eigen Platform Sociale Zekerheid, FNV, de inloopsprekuren van de sociale dienst Venlo of de gemeente.’

De Groot won er in september 2020 de Cliënt in Beeld-prijs mee. Hij hoopt dat ‘zijn’ aanpak landelijk wordt overgenomen. Zijn overtuiging: overheidsbreed wordt te weinig houvast geboden aan mensen die op het sociale minimum leven. ‘Weet je hoeveel Wajongers per maand ontvangen? 1050 euro. Als je daar een huis van moet huren, moet eten en drinken en je zorgverzekering wilt betalen, dan is dat geld heel snel op. Ben je chronisch ziek, dan heb je bijvoorbeeld 385 euro eigen risico. Nogmaals, er zijn veel regelingen om het mensen makkelijker te maken. Maar als mensen daar niet van op de hoogte zijn of worden gesteld, dan wordt het moeilijk.’

Zijn boodschap: de overheid is echt wel bereid om mensen aan de onderkant van de samenleving te helpen. Het probleem is dat deze mensen door de bomen het bos niet meer zien, denkt De Groot. ‘Ik weet dat maximaal 5 procent van de hele arbeidsongeschikte populatie op de hoogte is van regelingen die er voor hen zijn. Begeleid deze groep. Neem chronisch zieke mensen: die weten vaak niet dat de medische kosten die zij maken, kunnen worden opgegeven bij de Belastingdienst. Of stel: je bent Wajonger en je hebt een kind. Als je voor je kind geen laptop kunt aanschaffen, dan kan Stichting Leergeld helpen. Het kost niet veel tijd om mensen daarvan op de hoogte te stellen. Misschien kost het de gemeente meer geld, doordat er meer aanvragen voor voorzieningen komen. Maar aan de andere kant: er wordt ook bespaard op bijvoorbeeld schuldhulpverlening.’

‘WIJ ONDERSTEUNEN DE MISSIE VAN DE CLIËNTENRAAD’

Wethouder in Venlo

Dankzij de inspanningen van de Cliëntenraad UWV Limburg gaan UWV en de gemeente Venlo regelmatig met elkaar in gesprek over minimaregelingen. Een waardevolle samenwerking, ziet ook Alexander Vervoort, wethouder Sociale zaken, Werkgelegenheid en Sport. ‘Wij geven bijvoorbeeld workshops aan UWV over onze regelingen, en samen voeren we het gesprek over het verbeteren van de correspondentie naar burgers. Heel belangrijk dat grote partijen met elkaar overleggen.’

De coalitie in de gemeente Venlo heeft armoedebestrijding en schuldhulpverlening hoog op de agenda staan. Vervoort: ‘Ieder persoon die op de armoedegrens leeft, is er eentje te veel. Ik kan er met mijn verstand ook niet bij dat we het percentage mensen in deze groep maar niet omlaag krijgen in Nederland.’ De wethouder ondersteunt daarom de missie van de Cliëntenraad om deze mensen op voor hen onbekende regelingen te wijzen. ‘Overigens is daar vanuit de politiek ook nog een wereld te winnen: doordat we zo’n ingewikkeld sociaal zekerheidsstelsel hebben, met allerlei toeslagenregelingen, kan ik me heel goed voorstellen dat mensen niet meer weten wat we allemaal vanuit de gemeente te bieden hebben.’

Een ander groot probleem in Nederland is dat veel mensen die op het sociale minimum zitten niet goed in beeld zijn, denkt Vervoort. ‘Je weet ongeveer hoe groot deze groep is, en je kunt ze ook nog wel in een database terugzien. Maar om vervolgens contact met ze te krijgen, is veel moeilijker. Veel mensen zitten in een lastige situatie. Ze hebben fysieke of psychische problemen. Deze mensen moeten dus goed begeleid worden, als ze aankloppen bij een instantie als UWV of de gemeente. Daarom zitten we met de Cliëntenraad op het goede spoor.’

‘VOOR DEZE GROEPEN MOETEN WE KLAARSTAAN’

Hans Marell
Districtsmanager Limburg in
UWV

Gevraagd naar de rol van de Cliëntenraad, haalt Hans Marell zomaar een Limburgse variant op Shakespeare van stal. ‘D’r bee, of neet d’r bee’. Je hoort erbij of je valt erbuiten. De Cliëntenraad draagt uit dat iedereen een plek verdient in de maatschappij.’ Drie kantoren heeft de districtsmanager onder zijn hoede: Heerlen, Roermond en Venlo. Samen bedienen ze ongeveer 10.000 klanten, die allen (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn. Met deze groep voelt Marell zich begaan, in lijn met de Cliëntenraad én de Limburgse ‘koempel-gedachte’. ‘Dat komt van het woord kameraadschap, in het Duits. Let een beetje op elkaar, is de gedachte daarachter. Sommige mensen

hebben de botte pech dat ze hun werk niet meer kunnen uitvoeren. Voor die groep moeten we klaarstaan.’

De Cliëntenraad wijst UWV regelmatig op nijpende situaties van individuele gevallen uit de doelgroep. Dat zorgt bij de afdelingen van de UWV-divisie Sociaal medische Zaken (SMZ) weer voor meer begrip. ‘Zoals bijvoorbeeld laatst, toen we de klantreis van mensen in het corona-tijdperk doornamen. Nu zijn we ons er nog meer van bewust dat klanten het soms moeilijk hebben, omdat het contact met artsen of arbeidsdeskundigen anders verloopt.’

Nog voor corona begon Marell in Venlo de pilot over minimaregelingen, op initiatief van de Cliëntenraad en gesteund door de gemeente. Het doel: mensen die in een uitkeringssituatie zitten en het financieel moeilijk hebben, informeren over aanvullende regelingen. ‘Een doodsimpele aanvulling op onze normale werkwijze. De grootste uitdaging was om uit te zoeken of we onze UWV-klanten wel móchten informeren, in verband met privacy. Toen dat juridisch in orde was, zijn we heel snel begonnen. En daar ben ik best trots op.’

'ZONDER DE CLIËNTENRAAD WAS IK NERGENS'

Ger uit Venlo, langdurig ziek,
heeft IVA-uitkering (vanwege
privacy niet op de foto)

Ruim 15 jaar geleden kwam Ger in aanraking met UWV voor een uitkering. Later hoorde de Venlonaar via via over de Cliëntenraad UWV Limburg, waar hij op spreekuur kon komen. Dat is speciaal in het leven geroepen voor mensen die in een uitkeringssituatie zitten en hulp nodig hebben. 'Ik zat behoorlijk in de problemen, zowel geestelijk als lichamelijk. Dat kwam doordat ik door fibromyalgie en het chronisch vermoeidheidssyndroom mijn horecawerk niet meer kon uitvoeren.' Nadat Ger in de Ziektewet had gezeten, doorliep hij een lang traject met UWV. 'De verzekeringsarts twijfelde aan mijn ziekte, onder meer doordat ik heel soms nog weleens ergens optrad.

Het duurde 7,5 jaar voordat de ziekte erkend werd. Heel pijnlijk, vooral doordat ik altijd keihard heb gewerkt: van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Maar sommigen zagen mij als een aansteller, een uitkeringstrekker. Helaas is de kans klein dat ik ooit nog normaal aan het werk kan.'

Het prettige is, stelt Ger, dat de Cliëntenraad hem op een aantal minimaregelingen wees. 'Ik had in de Bijstand gezeten en had weinig te besteden. En de IVA-uitkering was op dusdanig laag niveau dat ik zeer weinig te besteden had.' Zo kwam hij bijvoorbeeld op de participatieregeling van de gemeente, dat hem weer iets opleverde. 'En ik kon een aantal andere regelingen aanvragen. Daar heeft de Cliëntenraad mij enorm mee geholpen. Zonder hen was ik helemaal nergens.'